

IC 111/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2018 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Piotrowska

Protokolant: staż. Szymon Cieszyński

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2018 roku w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko Bankowi (...) S.A. we W.

o zapłatę

oddala powództwo.

UZASADNIENIE

Powód M. K. w pozwie skierowanym przeciwko Bankowi (...) S. A. we W. domagał się zapłaty kwoty 5.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu (31 stycznia 2018 roku) do dnia zapłaty, a także kosztami postępowania.

W uzasadnieniu powód wskazał, że zawarł z pozwanym umowę o kredyt gotówkowy na kwotę 125.740 zł, w której wskazano oprocentowanie na poziomie 10% w stosunku rocznym, co jednak nie było prawidłowe, gdyż faktycznie naliczane przez pozwanego bank oprocentowanie wynosiło przeciętnie 10,15% w skali roku (10,14% w latach nieprzestępnych i 10,17% w latach przestępnych). W związku z tym powód skierował do pozwanego oświadczenie o skorzystanie z sankcji kredytu darmowego, jednak pozwany odmówił uczynieniu zadość roszczeniu powoda. Dochodzona kwota stanowi jedynie część kwot, jakie powód nadpłacił pozwanemu, które na dzień złożenia pozwu wynoszą 8.789,23 zł z tytułu pobranej prowizji i 23.581,38 zł z tytułu zapłaconych odsetek.

W odpowiedzi na pozew Bank (...) Spółka Akcyjna w W. (dalej jako (...)) wniósł o oddalenie powództwa w całości

Pozwany przyznał, iż stopę oprocentowania kredytu określono w umowie na 10% w skali roku. Jednocześnie jednak określono zasadę naliczania odsetek – iż odbywa się w postaci ilorazu 365/360 lub 366/360 w roku przestępnym, co oznacza przyjęcie faktycznej ilości dni w okresie obrachunkowym w stosunku do 360 dni w roku obrachunkowym – co jest prawnie dopuszczalne. Zasady obliczania oprocentowania kredytu określono zgodnie z tzw. regułą bankową. W umowie określono też (...) wskazując, że na dzień zawarcia umowy wynosi ona 25,56% i została wyliczona jako całkowity koszt kredytu. (...) została wyliczona i podana prawidłowo. Odsetki były naliczane zatem zgodnie z umową (w rzeczywistej kwocie przekraczającej nieznacznie wartość odsetek nominalnych), jednakże, wobec zmiany brzmienia art. 359 § 2¹ k.c., przekroczyły minimalnie wysokość odsetek maksymalnych. W związku z tym, bank, w reakcji na reklamację powoda z 14 czerwca 2017 r., dokonał przeliczenia odsetek i zwrócił powodowi część odsetek przekraczającą maksymalną wysokość wynikającą z przedmiotowego przepisu. Na rozprawie w dniu 19.06.2018r. pozwany wskazał, iż w przedmiotowej sprawie sankcja kredytu darmowego nie ma zastosowania gdyż wysokość oprocentowania została

w umowie określona, oprocentowanie kredytu wynosiło 10% i Bank nie był uprawniony do pobierania oprocentowania wyższego jeśli do tego prowadziłyby zastosowanie reguły bankowej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 9 października 2015 r. pomiędzy (...) a M. K. została zawarta umowa o kredyt gotówkowy nr (...) na kwotę 125.740 zł. W § 3 ust. 1 określono, iż od udzielonego kredytu bank pobiera odsetki według stawki stałej. Oprocentowanie kredytu wynosi 10% w stosunku rocznym. W § 3 ust. 3 umowy wskazano, iż naliczanie odsetek odbywa się w oparciu o zasadę wyrażoną w postaci ilorazu 365/360 (lub 366/360 w roku przestępnym), co oznacza przyjęcie faktycznej ilości dni w okresie obrachunkowym w stosunku do 360 dni w roku obrachunkowym. W § 4 ust. 5 wskazano całkowitą kwotę do zapłaty, która na dzień zawarcia umowy wynosiła 168.030,43 zł, a na którą składała się całkowita kwota kredytu (91.210,77 zł i całkowity koszt kredytu (76.819,66 zł) – zawierający prowizję, odsetki i koszty. W § 4 ust. 6 wskazano iż rzeczywista roczna stopa oprocentowania ((...)) na dzień zawarcia umowy wynosi 25,56% i została wyliczona jako całkowity koszt kredytu, o którym mowa w ust. 5 pkt 2, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym.

Również w formularzu informacyjnym do kredytu, jaki bank przekazał powodowi, wskazano iż stopa oprocentowania kredytu wynosi 10% w stosunku rocznym, a (...) 25,56%.

/ **bezsporne** , nadto: umowa kredytowa wraz z załącznikami – k. 11-21, formularz informacyjny – k. 22-26/

Bank, w reakcji na reklamację powoda z 14 czerwca 2017 r., dokonał przeliczenia odsetek i zwrócił powodowi nadpłaconą część odsetek, przekraczającą wysokość 10% w skali roku.

/ **bezsporne** /

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przywołanych powyżej dokumentów, co do których brak było w ocenie Sądu podstaw pozwalających na odmówienie im przymiotu wiarygodności. Stan ten był pomiędzy stronami w istocie niesporny, obie strony przyznały, iż zawarły umowę o kredyt, który został powodowi wypłacony, a który powód spłacał na rzecz banku, nie była sporna sama treść umowy, jak również okoliczność, że bank naliczał powodowi odsetki w taki sposób, że rzeczywista stopa oprocentowania kredytu przekraczała nieznacznie 10% w skali roku. Nie było także spornym, że spłacone przez powoda odsetki przekraczające wysokość odsetek naliczonych zgodnie z umową (tj. w skali 10% rocznie), zostały mu przez bank zwrócone.

Stąd też Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wysokości faktycznego oprocentowania kredytu, jako że w ocenie Sądu ustalanie tej okoliczności było bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy wobec przyznania przez pozwanego, że istotnie naliczał je w wartości zawyżonej.

Strony różniły się natomiast co do oceny prawnej zapisów zawartych w umowie i wynikających z niej konsekwencji.

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Dla oceny niniejszej sprawy zastosowanie znajdują przepisy ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 r. (t.j. Dz.U.2018.993). Ustawa reguluje zasady i tryb zawierania umów o kredyt konsumencki, zasady ochrony konsumenta oraz obowiązki przedsiębiorcy, który udzielił kredytu konsumenckiego. Przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę, na mocy której przedsiębiorca w zakresie swojej działalności, udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki (art. 1 i 3 ustawy). Stosownie do art. 5 ustawy całkowita kwota kredytu to suma wszystkich środków pieniężnych, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt. Całkowity koszt kredytu obejmuje wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych w przypadku

gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Natomiast rzeczywista roczna stopa oprocentowania – całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym. W świetle art. 30 ust. 1 u.k.k., umowa o kredyt konsumencki, powinna określać m.in. całkowitą kwotę kredytu, stopę oprocentowania kredytu, rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia. W świetle art. 45 ust. 1 zaś w przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17 i art. 31-33, konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, wygasa po upływie roku od dnia wykonania umowy. (art. 45 ust 5). Przepisy art. 45 ustawy o kredycie konsumenckim przewidują tzw. sankcję kredytu darmowego.

Art. 45 u.k.k. implementuje ogólny art. 23 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.UE L z dnia 22 maja 2008 r.), który nakazuje stosowanie skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji, mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z tą dyrektywą. Art. 45 jest przepisem o charakterze sankcyjnym, bardzo daleko idącym, wysoce restrykcyjnym (wręcz radykalnym) wobec banków. Wprowadzona tym przepisem sankcja kredytu gratisowego polega na odebraniu kredytodawcy uprawnienia do żądania od kredytobiorcy oprocentowania i innych kosztów związanych z udzieleniem kredytu. Nie trudno się domyślić, iż jest to sankcja bardzo dotkliwa ze względu na fakt, iż zapłata oprocentowania i innych kosztów stanowi główny powód, dla którego banki zawierają umowy kredytowe. W związku z tym przepis ten ma charakter wyjątkowy i nie należy go interpretować rozszerzająco (*exceptiones non sunt extendendae*), a jego wykładnia winna być ścisła. Sankcja kredytu darmowego nie powstaje zatem, gdy kredytodawca naruszył obowiązek, którego źródłem jest przepis niewymieniony w art. 45 ust. 1 u.k.k., postanowienie umowy, zasady współżycia społecznego lub ustalone zwyczaje (zob. art. 56 k.c.). Katalog przepisów określonych w art. 45 ust. 1 ma charakter zamknięty i – jak już wskazywano – ze względu na wyjątkowy, sankcyjny charakter regulacji nie podlega wykładni rozszerzającej ani wnioskowaniu per analogiam.

Przekładając powyższe na realia przedmiotowej sprawy należy zauważyć, iż w umowie kredytowej, jaka łączyła powoda z pozwanym bankiem, stopa oprocentowania kredytu została wprost i wyraźnie określona na 10% w skali roku (§ 3 ust. 1 umowy), nadto wskazano ją także w formularzu informacyjnym do kredytu, jaki bank przekazał powodowi. Dalszy zapis (§ 3 ust. 3) stanowi – w ocenie Sądu – tylko i wyłącznie sprecyzowanie wzoru, według jakiego odsetki miały być wyliczane.

Bank, naliczając i pobierając odsetki w wysokości wyższej niż 10%, niewątpliwie naruszył postanowienia umowy kredytowej, a co więcej także normę z art. 359 § 2¹ k.c. – zarówno w brzmieniu znowelizowanym po 1 stycznia 2016 r., jak i poprzednim (z uwagi na fakt, że stopa lombardowa NBP od wynosiła 2,50 już od dnia 5 marca 2015 r.). W takiej sytuacji dochodziło zatem do bezpodstawnego wzbogacenia banku, który był zobowiązany do zwrotu powodowi pobranych odsetek w wysokości przekraczającej wspomnianą wartość (*nota bene* do zwrotu przez bank nadpłaconej części odsetek doszło jeszcze przed wytoczeniem niniejszego powództwa).

Tym niemniej obowiązki wynikające z art. 30 ust. 1 u.k.k., dotyczą treści, jakie umowa kredytowa musi zawierać, a nie tego, w jaki sposób umowa jest wykonywana. Dlatego ocenę, czy pozwany naruszył któryś z przedmiotowych obowiązków należy ograniczyć do samego zawarcia umowy oraz do jej treści. W niniejszej sprawie brak było podstaw do uznania, że pozwany te obowiązki naruszył, bowiem – jak wskazano powyżej, umowa zawierała wymagane ustawą treści dot. wysokości oprocentowania kredytu, a naruszenie po stronie banku dotyczyło jedynie wykonania już zawartej umowy. Tym samym brak jest możliwości zastosowania sankcji darmowego kredytu, wynikającej z art. 45 ust. 1 powołanej ustawy.

W konsekwencji powództwo, jako niezasadne, podlegało oddaleniu, o czym Sąd – na podstawie powołanych przepisów – orzekł w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)